

a könyvradománytól alig különböző odavetett fillérékért mutogatja a dicső mult emlékeit látogató világnak azon kincseket, melyeket jó részt annak a papságnak köszönhet, melyet oly galádul, oly hálátlanul megrabolt.

Hjah! Az Isten nem ver bottal

UJDONSÁGOK.

— „Erzsébet konyha.“ A székesfejvári jótékony nőegylet egy állandó népkonyha felállítását határozta el, melyet boldogult nagy királynénkről óhajta elnevezni, hogy ezen szép ténye által felejtethetetlen Erzsébetünknek a szegényektől áldott emléket állítson. *Szögyény-Marich* Julia a nőegylet buzgó védnöke e végből most a következő kérelmet intézte a belügyminiszterhez:

Ez idő szerint alulírott védnöksége alatt álló székesfejvári jótékony nőegylet már közel három évtized óta a szegények nyomorának enyhítésére irányuló törekvéseinek kedvező megoldásán fáradozik s minden szerénytelenség nélkül dicsekedhetik, hogy városunk szegényei nagy mérvben találhatnak enyhülést az egyület által nyújtott segélyben.

Rajongva szeretett, Istenben boldogult királynénk áldott emlékének megörökítését egyetlen kebelében dhajtván, a boldogult iránt bensőnkben kitörölhetetlen kegyelet érzetével egy népkonyha felállítását határoztuk el, melynek feladata leszen jótékonyaságot gyakorolni oly módon, hogy a nélkülözés-ekkel küzdő v. szegények onnét naponként élelmézést nyerjenek.

Ezen kegyeletes elhatározásunk megvalósíthatására törekszünk, azért tiszteletteljesen kérem a n. m. kir. belügyminiszteriumot, miszerint az együletünk által létesítendő népkonyha elnevezését „Erzsébet konyha“ néven kegyesen engedélyezni, illetve legfelsőbb helyen az engedélyt kieszközölni méltóztatassék.

Szögyény-Marich Julia,
védnök.

elárulja, hogy nagyon szenved. Vergődik, nyöszörög az ágyon. Édes anyja fölemeli, ölébe fogja s úgy becsebzeti.

— Édös kis Pétöröm, hun fáj, mi fáj? Szólj csak egy szót édös magzatom.

De a kis Pétör nem szól. Egy nagyot sikolt, aztán odaesik az édes anyja keblére. Az meg ébreszgeti.

— Pétör, édes kis Pétöröm! Hun fáj? mi fáj? Én vagyok, az édes anyád.

Mindhiába. A kis Pétör nem mozdál. Feje alá hanyatlík, kezei lelőgnak s valami halálos fehérség ül ki mások rózsapiros arczára.

Az apja észreveszi ezt. Leteszi a kis Katiczát, oda siet a feleségéhez s fájó gyötrelmes hangon kiált föl:

— Mőghalt! édös kis Pétöröm, — édös egyetlen magzatom!

Az asszony is zokogni kezd. Odateszik az ágyra a kis Pétört, aztán odaborulnak melléje s úgy siratják a kis halottat. A két kis gyermek is odasompolyog szüleikhez. A Pista oda áll az apja mellé s csak nézi, mint sir zokog apja.

A kis Katicza meg oda csimpaszkodik az édes anyja szoknyájába

— Ne sirj édös anyám!

A szegény asszony átkarolja kicsi lányát s zokogástól eicsukló hangon beszél hozzá:

— Édös kis porontyom te! Lásd, mőghalt a kis Pétör; többet nem játszik veletek. Édös kis Pétöröm te!

— És csak sirt, zokogott tovább.

A gyerekek is sirva fakadtak. A kis Pisti megfogja a halott Pétör kezét s ugyszól hozzá:

— Pétörke, kelj föl, ne halj mőg! Sir az édös apám. Pétörke, hallod-e, . . . ne halj mőg . . .

— Az iskolaszék ma *Alaghy Dezső* elnöklése alatt ülést tartott, mely alkalommal, napirend előtt az ujonan választott tanítók lették a hivatalos esküt. *Mészáros Gyula* és *Kiss Imre* az ezredévi, *Tólas József* a palotaváros I. kerületi, *Teleky Sándor* a zámoly-utczai, *Medgyesy József* pedig az olaj-utczai iskolához disponáltatt. A tanfelügyelő közli a kultuszminiszternek azon rendeletét, mely szerint a polgári iskoláknál működő tanerőket a magántanítástól eltiltja. Élénk derűtséget keltett a kultuszminiszternek egy leirata, melyben a tanítóknak a szegedi kiállítás meglátogatására négy napi szabadságot engedélyez. A kiállítást ugyan már teljes tíz nappal eszelőt bezárták, de a nevelésügy buzgó munkásainak megis jól esett ez a kiválon gyöngéd felsőbb figyelem. Több jelentéktelenebb tárgy elintézése után az elnök bejelentette, hogy a dadogók és hebegők részére rendezett külön tanfolyam *Almássy Ferencz* tanító vezetésével e hó 18-án megnyilt. A tanfolyamra összesen tizennégyen jelentkeztek.

— **Árviz.** A mult heti nagy esőzések következtében megáradt Duna rettenetes pusztítást tesz mindentelé. Piszkos, sárga színben hullámszik most a szöke királyi folyam, végveszélyvel fenyegetve a parti városokat. Több községet, nevezetesen a *Posonytól Győr*ig terjedő felső Dunaág mentén levőket már elborította a szennyes ár. A *Csallóköz* végveszedelemben van. *Győrben* és *Esztergomban* a vészbizottság erősen működik, a munkások, a katonaság s a nép egyesült erővel dolgoznak a gátakon, hogy a minden pillanatban bekövetkezhető veszélyt megakadályozzák. Midőn e sorokat írjuk talán már ezrével menekül a két virágzó város lakossága, hogy legalább pusztá életet megmentse, mert az éjszakai s a még folyton tartó esőzés betetőzte a veszedelmet.

Megyéinkből s a vele szomszédos községekből aggasztó hírek érkeznek.

A gyönyörű *Margitsziget* nem kerülhetett el sorsát: viz alá került, mint 1897. augusztusában. Szárazon csak az alsó vendéglő kör-

nyéke van, onnan kezdve a sziget felső csúcsáig szabadon járnak a Duna hullámai. A hidépítő munkások házaik körülövezte a víz s az iroda épületbe is benyomult. Holnap a gépház is víz alá kerül. Az áradás a felső vendéglőnél tört be a szigetre, a mely valóságos tenger lett. A szállók, a nagyvendéglő, *Jósef* kir. herczeg kastélya körül van fogva víztől s a cselédség csónakon közlekedik. A kertésztelepet is elöntötte a víz. A fürdőépület terrassának csupán a virágai látszanak ki a szennyes hullámokból. A felső vendéglő legfelső lépcsőfokát éri már a víz. Szombatig még nő a Duna s a Margitsziget még szomorubb sorsra jut, mint két évvel eszelőt. A Duna éjjel elöntötte *Buda-fok* községnek a Kelenföld felé eső réjtjeit és azonfelül több szőlőt. A községtől a Kelenföldig a vasuti töltést mindkét oldalról valóságos tenger ostromolja. *Téténynél* az éjjel csak a tétényi erdő jórészt öntötte el a viz. *Érli* községben a helyzet már jóval súlyosbodott. A víz a kukoriczásokat, a honnan a veteményt még el nem szállították, tönkretette. A víz pedig egyre növekedik s *feljött egészen az országuig*, sőt a község főutcáját is fenyegeti. *Érden* a Duna vize az éjjel a község házáig emelkedett s a község házat egyfelől elzárta a közlekedéstől. Ha a víz emelkedik, — a mi a mai esőzés után aggasztóan valószínű — alája kerül a kétszáz éves remek kápolna is, melyet máris nyaldosnak a hullámok. A víz itt meghaladja az 1897-iki magas vízállást, sőt az áradás növekedésével meg fogja közelíteni az 1838-iki vízállást, amelyből ma csak körülbelül egy méter hiányzik. Komoly a helyzet a *Csepélszigeten*, amelynek egy részét elöntötte a víz. Különösen veszedelemben forognak a szőlők. Több szőlő már is a víz alatt van s a szőlősgazdák közt nagy a rémület. A belügyminiszter kérelmére ide különben egy csapat utászkatonát küldtek az árviz elleni védekezésre.

— **A városi színház** jubileum ünnepélyén aligha halljuk *Jókai Mór* szavát. A polgármester ugyanis e héten készült fölkeresni a koszo-

két kis apróság is. Bámuló, tágra nyílt szemekkel néznek körül.

Majd felkelnek s kézen fogva oda sompolyognak a ravatalhoz. Az édes anyjuk odamegy hozzájuk.

— Térdeljenek le édös kis szögáim!

A gyermekek letérdelnek egymás mellé szépen.

— Ugy-ugy édös kis porontyaim. — mondja az anyjuk — imádkozzatok szépen a kis Pétorért. Mondjátok utánam.

— És a két kis gyerek összetett kézzel, imádkozó szóval mondja az édes anyja után:

. . . Miatyánk . . . ki-vagy a mennyekben . . . legyen meg a te akaratod . . .

Az anyjuk aztán kezükbe adja a szentelt-vizes rozsm ringot, amivel meghintik a ravatalt. Aztán elvezetik őket valahová a szomszédba, honnét nem is kerülnek haza addig, míg a kis Pétor el nem temették.

Akkor aztán haza hozták őket. Örülnek, hogy újra itthon lehetnek. De mintha valami hiányoznék nekik. A kis Pisti nem is állja meg szó nélkül.

— Édös anyám, hun van a Pétorke?

Az anyja meg könnyezve mondja rá.

— Elment édös kis fiam az Istenhez, — angyalnak. Nem is gyün vissza többet.

A kis gyerekek nem érti. Odamegy a kis Katiczához s ugy szusogva szól hozzá:

— Katicza, a Pétorke elment a Istenkéhez, . . . angyal lett, . . . tudod, olyan fehér-szárnyú, szép angyal . . .

A kis Katicza meg utána mondja:

— Angyalka . . . szép angyalka . . . a Pétorke . . .

haszó udvari körökön kívül vagy jámhorságból nem fogyasztották a nemes szőlőedüt, vagy azért nem, mert nem tudták ez ital értékét és kellemességét méltányolni, vagy, mivel XIV. Lajos után a politikai, de különösen a pénzügyi viszonyok nagyon nyomottak voltak. Ez is befolyásolhatja az elterjedés előre haladását.

Lassankint azonban mégis megtette hódító utját Dom Perignon találománya Dom Quidart javításával, és száz évvel a pezsgő feltalálása után óriási kivitel fejlődött ki külföld felé.

Azonban a francia pezsgő a világ nemcsak minden részébe, hanem hazánkba is eljutott.

Es ezzel be is fejeztük a pezsgőbogyártás feltalálónak hézagos ismertetését, hogy helyet engedjünk czikkünk második fejezetének, mely a következő kérdéssel foglalkozik.

(Vége következik.)

KÖZGAZDASÁG.

A homoki bükkönyről.

Sok ideig kutattam egy olyan takarmány-növény után, a mely a sovány homokon jól díszlik s azon feltételeknek is megfelel, a mely a zöldtrágyától ez idő szerint megkívánatik.

Kísérletet tettem az őszi bükkönyvel, az őszi borsóval; nem tűrte sem a telet, kifagyott, sem hozama ki nem elégített; kísérletet tettem csibehurral, de ez is csak jó trágyaerőben levő talajban adott kielégítő termést, sovány talajon nem ért semmit. Jó trágyaerőben levő talajon pedig a zabos bükköny, luczerna is jól díszlik; csak hogy mikor éppen a trágya hiányzik s azért a talajt még is szeretnők javítani.

Vége egy praktikus gazdatársam Szabó N. János guzdatiszt értesített az általa elért eredményekről s én az idén a homoki bükkönnyt már harmadik éve, hogy alkalmazom takarmánynerés és zöldtrágyázás czéljaira s mondatom, hogy teljes kielégítő eredménnyel.

Miután 48 hold szőlőterületemnek egyharmadát évente elláttam istállótrágyával, a gazdaságomban előállított istállótrágyából alig jut néhány holdnyi a szántóföldre, sőt az igazsághoz hogy hü maradjak, azt is ki kell jelenenem, hogy szalmás trágyát, ahol csak kaphatok, megveszem, még sem tudok elegendő trágyát adni a szántóföldemnek. Mióta azonban úgy járok el, hogy földemnek egy negyed részén homoki bükkönnyt termelnek s azt mint zöld növényt leszántom, azóta a természaporulat-ról is, a talaj javulásáról is örömdetes tapasztalatokat szereztem; az egyetlen baj ezen növénynél az, hogy a homokon folyton virit s magot nem köt, vagy ha köt is, oly lényegtelen módon keveset, hogy azért nem érdemes magnak meghagyni. Kötött talajon igen kedvező eredménnyel jár a termelése mert magot bőven hoz s tekintve azt, hogy uradalmakban 10 irtot ér, magkereskedésekben 15-20 frtért lehet a magjához hozzájutni, kívánatos volna, hogy ha a kötött talaju birtokosok felkarolnák e nagyon hálás növénynek a termelését; mert annyit öszintén mondhatok, hogy sovány talajon ennél hálásabb növény nincs, amely akkora hozammal jutalmazná a gazda fáradozását. Az volna tehát kívánatos, hogy ha kötött talajon nagyobb mértékben felkarolnák a termelése, mert az őszi bükkönynél biztosabb takarmány s ha nagyobb hozamot nem is ad, az mindenesetre tény, hogy sem kifagyásnak, sem kipállásnak kitéve nincs s 8-10 q-nyi maghozama miatt nagyon megérdemli a termelést.

Vethető ősszel és tavasszal; ősszel buza,

rozs, őszi árpával vetendő, tavaszkor tavaszi tavaszi rozs, árpa vagy zabbal s mint gyomirtó növény is kitünő szolgálatot tesz, mert bár ősszel s kora tavasszal oly hitványnak látszik, hogy alig bizik benne a gazda, de mi helyt az idő fölmelegszik, rohamos fejlődésnek indult s nálam a legsoványabb részeken is kötésig ért.

Ujlag felhivom tehát ezen áldott növény termelésére a feketeföldi gazdákat; nekünk is jobb lesz, mert könnyebben juthatunk hozzá s elterjedése így biztosítva lesz.

Szobonya Bertalan.

Gabonaárak.

— 1899. szeptember 21. —

Buza	7.90—8.30.
Rozs	5.80—6.25.
Árpa	4.80—6.50.
Zab	5.40—5.70.
Kukoricza	5.70—

Felelős szerkesztő: *Chay Antal.*

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. székesfehérvári 17. honvéd gyalog-ezred 1. számú közétkezési bizottsága pályázatot hirdet a folyó évi október—december idő alatt eszközleendő liszt szállításra. — A mintával ellátott ajánlatok folyó hó 25-ig a fenti címre küldendők be.

Részletes felvilágosítás Mikovich László főhadnagy ezredélelmező tiszténél (laktanya, barak helyiség 7. szám alatt nyerhető.

A m. kir. székesfehérvári 17. honv. gyal. ezred 1. számú közétkezési bizottsága.

255. 2—2.

Értesítés.

A vendéglőszertü étkezés. biztosítási tárgyaláson az alábbi csapatkórházakban következőleg lesznek megtartva:

a csapatkórháznál Kecskeméten 1899. okt. 11.
" " Székesfehérvárrt " " 11.
" " Zomborban " " 13.

A közelebbi feltételek a Budapesten 1899. szeptember 7-én kelt illető hirdetményből, továbbá a helyőrségi és csapatkórházaknál, valamint a 4-ik hadtest hadbiztosságánál felfekvő feltételei füzetekből vehetők ki.

Cs. és kir 4-ik hadtest hadbiztossága.

Utánnomás nem díjaztatik. 256. 3—1.

Hirdetéseket

a „FEJÉRMEGYEI NAPLO“ részére jutányos árért vesz fel a kiadóhivatal (Számmer Imre könyvnyomda.)

70-60

PFINN JÓZSEF Alapított 1858-ban.

Telep: Palotai-utca 23. „CONCORDIA“

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRGZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA

Sürgöny-csim: CONCORDIA SZÉKESFEJÉRVÁR Telefon-szám 79.

Sas-, Jókai- és Iskola-utca sarkán, a „Fekete Sas“ szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdíszesebb temetések elvállaltatnak.

Kullák szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek. ***** Vidéki megrendelések távirat útján is elintéztetnek.

•• !! Sírkoszorúk !! ••

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfehérvárott.